

VIDEREFØRING ELLER SAMMENSLÅING AV KOMMUNENE I GRENLAND. Konsekvenser og muligheter.

Utredning datert 14.12. 2015 fra Agenda Kaupang.

Bakgrunn for høringen.

Stortingets mål for reformen.

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Med dette som bakgrunn har Grenlandskommunene bestemt seg for å utrede to alternative modeller for kommunereformen i Grenland:

1. Fortsette med seks kommuner som nå.
2. Slå seg sammen i en stor Grenlandskommune.

I august 2015 ble det derfor inngått avtale med et eksternt rådgivningsmiljø, Agenda Kaupang, om å utrede konsekvenser og muligheter ved de to alternativene, herunder å gi en anbefaling om hvilket alternativ som etter utreders mening best ivaretar kommunereformens intensjoner, slik de bl.a. fremstår i ekspertutvalgets utredninger og stortingsproposisjoner.

«Utredningen skal belyse fordeler og ulemper ved en modell med sammenslåing av alle seks Grenlandskommunene og en modell der dagens kommunestruktur fortsetter. I prinsippet blir dette å utrede de to modellenes evne til i framtida å:

- *Skape økonomisk bærekraftige kommuner med evne til å ivareta grunnleggende roller som tjenesteyter, myndighetsutøver og som demokratisk arena, sett i lys av kriteriene for god kommunestruktur slik de fremkommer bl.a. gjennom ekspertutvalgets anbefalinger og gjentatt i kommuneproposisjonen for 2015.*
- *Ivareta ønsket nasjonal, regional og lokal samfunnsutvikling når det gjelder arealbruk, transport og samferdsel, næring, sysselsetting og befolkningsvekst samt klima og miljø, med bakgrunn i ekspertutvalgets anbefaling om at kommunestrukturen i større grad bør nærme seg funksjonelle samfunnsutviklingsområder.*
- *Ivareta ny oppgaver for kommunene, jfr. Meld. St. 14, (2014-2015) «Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner».*
- *Være en sterkere og mer samordnet stemme for Grenland og Telemark i viktige nasjonale prioriteringer eksempelvis knyttet til statlige arbeidsplasser, infrastruktur, helsevesen, høyere utdanning mm».*

Utredningen som er datert 14.12. 2015, konkluderer slik:

«Samlet sett mener vi at en sammenslåing av kommunene vil tilfredsstille ekspertutvalgets kriterier for god kommunestruktur og målene for kommunereformen på mange områder. Mest åpenbart gjelder det innenfor samfunnsutvikling. Nåværende inndeling er ikke funksjonell. Vi mener også at en større kommune ville redusert sårbarhet og lagt til rette for bredere fagmiljøer og spesialkompetanse i større grad enn tilfellet er i dag. Kriteriene tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse og tilstrekkelig distanse vil kunne bli bedre ivaretatt med en storkommune. Når det gjelder habilitet mener vi en storkommune ville skape større distanse i enkeltsaker som kan være positivt for myndighetsutøverrollen. En ny storkommune har et ikke ubetydelig effektiviseringspotensial som følge av stordriftsfordeler, en stor kommune ville også vært mer robust og fått et større økonomisk handlingsrom. Når det gjelder lokaldemokratiet vil en sammenslåing kunne medføre ulemper i form av større avstand og svak tilhørighet. Men en sammenslåing vil også ha potensial for å styrke lokaldemokratiet og verdiene det lokale selvstyret er tuftet på, herunder at ansvaret for samfunnsutviklingen og interesser ivaretas av direkte valgte lokalpolitikere med et helhetsansvar for regionens utvikling og interesser».

Høringen.

Med bakgrunn i stortingets mål med reformen og med bakgrunn i den utredningen by- og kommunestyrene i Grenland har bestilt, ber vi om at du tar standpunkt til følgende utsagn i utredningen:

Gode og likeverdige tjenester.

Utredningen: *«En storkommune har potensial for å utvikle større fagmiljøer på flere områder, redusere sårbarhet og ivareta spisskompetanse. En større kommune kan også styrke kommunens attraktivitet som arbeidsgiver og legge til rette for bredere utviklingsmiljøer. Styrkede fagmiljøer vil også kunne støtte opp om politikernes mulighet til å sette saker på dagsorden ovenfor omverdenen og sikre kapasitet til å utvikle seg og arbeide med nye satsings- og oppgaveområder og/eller nye arbeidsformer».*

«Samlet sett mener vi at en sammenslått kommune med 120 000 innbyggere vil gi en kapasitet og kompetanse tilsvarende kommuner som for eksempel Kristiansand og Bærum. Dette er kommuner som har brede og sammensatte fagmiljøer, er attraktive arbeidsgivere, får til god utvikling innenfor de fleste tjenesteområder som gjør dem ledende i kommune Norge og har konsistent og jevn kvalitet på tjenestene sine over tid. En storkommune vil ha potensiale til å overta nåværende statlige og fylkeskommunale oppgaver innen tjenesteyting slik de er foreslått av regjeringen.

På en skala fra 1 til 6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig, svarer du:

1 Helt uenig	2	3	4	5	6 Helt enig

Kommentarer:

Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling.

Utredningen: «En kommune i Grenland vil legge til rette for en samordnet mobilisering av utvikling- og plankompetanse for å påvirke utviklingen i hele regionen. Et felles kommunestyre med en felles fagadministrasjon kan se de ulike delene av regionen i sammenheng, med sikte på tilrettelegging for boliger, næringsarealer, jordbruk, grøntområder, kultur og idrett, tettstedsutvikling og infrastruktur. En sammenslutning kan motvirke suboptimalisering og lokal konkurranse og legge grunnlag for at de ulike stedene og kvalitetene i utredningsregionen utfyller hverandre. En kommune vil gi likeartet saksbehandling og regelpraktisering i kommunene og gi like rammebetingelser for næringsvirksomhet. En sammenslått kommune kan også legge grunnlag for rasjonell lokalisering av tjenestetilbud, som er særlig aktuell i tettstedene som i dag er delt av kommunegrenser.

Samlet sett vil en sammenslåing tilfredsstillende ekspertutvalgets kriterier for funksjonelle grenser. Store deler av regionen er en sammenhengende bolig og arbeidsmarkedsregion og ett tettsted, med splittet av grenser».

Grenland kommune vil antagelig ha mulighet til å overta ansvaret for kollektivtransporten og eventuelt fylkesveger hvor transportarbeidet i hovedsak er lokalt. Flere oppgaver lagt til kommunen forsterker muligheten for å ta ansvar for eget tjenestetilbud og egen utvikling og transport og arealpolitikken vil kunne sees i nærmere sammenheng».

På en skala fra 1 til 6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig, svarer du:

1 Helt uenig	2	3	4	5	6 Helt enig

Kommentarer

Bærekraftige og robuste kommuner

Utredningen. «Det er vår oppfatning at en sammenslått storkommune gjennom stordriftsfordeler og et stort effektiviseringspotensial vil kunne opparbeide seg en økonomisk soliditet på linje med andre større norske kommuner. Det vil gjøre en grenlandskommune i stand til å håndtere endrede økonomiske rammebetingelser».

På en skala fra 1 til 6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig, svarer du:

1 Helt uenig	2	3	4	5	6 Helt enig

Kommentarer:

Styrket lokaldemokrati.

Utredningen. «En storkommune kan ha viktige lokaldemokratiske kvaliteter. En storkommune har potensial for å fremføre innbyggerne og næringslivets interesser i større grad enn i dag. Nye oppgaver til kommunene vil innebære at beslutninger i samfunnsutviklingen legges til et nivå nærmere innbyggerne og indirekte valgte samarbeidsordninger kan legges ned. Nåværende situasjon der en kommunes disposisjoner kan få konsekvenser for naboen, uten at naboen reelt sett har innflytelse, avvikles. En sammenslåing kan resultere i større konkurranse om plass i kommunestyrene. Det kan vitalisere lokaldemokratiet og partiene vil kunne få flere kandidater å velge mellom».

På en skala fra 1 til 6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig, svarer du:

1 Helt uenig	2	3	4	5	6 Helt enig

Kommentarer:

Gi Grenland og Telemark en sterkere stemme i kampen om arbeidsplasser mm.

Utredning: «En Grenlandkommune blir en kommune med over 120 000 innbyggere og vil antagelig tydeliggjøre og forsterke regionens felles interesser ovenfor statlige, fylkeskommunale og private aktører. For eksempel for å utvikle sykehustilbud og få lokalisert statlige arbeidsplasser. En slik kommune vil bli en stor kommune i nasjonal sammenheng. En kommune kan forplikte kommunen samlet og fremføre argumenter ovenfor omverdenen med større tyngde enn situasjonen er i dag. En ny kommune kan også bidra til å forene de nåværende kommunenes felles interesser og perspektiver ovenfor omverdenen».

På en skala fra 1 til 6, der 1 er helt uenig og 6 er helt enig, svarer du:

1 Helt uenig	2	3	4	5	6 Helt enig

Kommentarer:

Sammenslåing eller ikke?

Med stortingets mål for reformen og utredningen som bakgrunn, hvor enig er du at kommunen din skal slå seg sammen med de andre Grenlandskommunene.

På en skala fra 1 til 6, der 1 er helt uenig i sammenslåing og 6 er helt enig, svarer du:

1 Helt uenig	2	3	4	5	6 Helt enig

Kommentarer:

Alternative kommunesammenslåinger.

Dersom du svarer grader av uenighet p forrige spørsmål, hvilke alternativer ser du for deg:

- Kommunen skal fortsette som nå
- Kommunen bør slå seg sammen med:

Kommentarer: